

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ח' תשרי תשפ"ב | דף היומי בבלי: ביצה יד
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף ד' הגה "ואם עשאה מתחילה" עד אמצע הסעיף בהגה "מי שלא יוכל לישן".
מוסר: זכור למרים - פרק כ"ד מ"והכי נמי בעניננו" עד תחילת פרק כ"ה.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יט 'ונחזור לענין השבת' עד 'הענף הג' הוא הקנאה'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"הערבי" המסתורי שהסכים להשלים מנין ביוה"כ במירון | איך מבקשים סליחה? – הלכה למעשה | מי היה העסקן שהצליח לשחרר בחור מהצבא הליטאי | איך משיגים 'הלוואה' מהשמים? | 2231

הסיפור היומי

לפתע עבר בסמוך אדם חסון, לבוש כערבי. הוא התקרב לעברי ושאל: "כמה יש לכם בקבר?" ענית ללא היסוס: "חמישים יהודים..." פחדתי שאם ידע שאנו מתי מעט, יספר זאת לערביי מירון...

מי היה "הערבי" שהסכים להשלים מנין ביום הכיפורים בציון הרשב"י במירון?

לאחר שגמרתי את עיסוקי חזרתי לציון, להפתעתי ראיתי והנה הוא עומד ומדבר עם אבי בחביבות... כשראה אותי פנה אלי מתרעם: "למה אמרת לי שיש פה חמישים מתפללים, הלא יש לכם רק תשעה אנשים?! עכשיו אני לא יכול לחזור הביתה, אני צריך להישאר להשלים לכם מנין..."
לא הבנתי מה קורה... ואז נתברר לי: היה זה זינאתי הידוע מפקיעין - בן לאותה משפחה מיוחדת ואמיצה אשר לא עזבה את פקיעין מאז חורבן בית שני - הוא היה לבוש כמו ערבי, כי כך היה יכול להסתובב חופשי בכל הכפרים הערבים בגליל.
רק בצהריים, כשהגיע חכם אהרן הנודע, מאנשי מירון, מיהר זינאתי ויצא אל ביתו. גדלותם של יהודים של פעם - ויתור מכל הלב על המנין אליו הוא רגיל ביום כיפור, והסכמה לשהיות רחוק מביתו!

(נר לשולחן שבת)

סיפר לי ר' ישראל שפר יליד טבריה: הימים ימי המנדט הבריטי בארץ ישראל. מדי שנה היינו נוסעים למירון להתפלל בציון הקדוש ביום הקדוש - יום הכיפורים. שנה אחת, בשל מאורעות תרצ"ו 'העולם' פחדו לנסוע, הדרכים היו יותר מבחזקת סכנה. אנחנו משפחת שפר באנו מטבריה, אך מירושלים הגיעו בודדים. בערב יום כיפור בבוקר עדיין לא היה מנין...

לאחר תפילת שחרית ירדתי לדיר של הכפר כדי לראות את החליבה ולהביא חלב, שיהיה קפה למתפללים למוצאי הצום. לפתע עבר בסמוך אדם חסון, לבוש בתלבושת של ערבים ונראה כאחד מערביי האזור. משראה אותי התקרב לעברי ושאל: "כמה יש לכם בקבר?"

מיד ענית ללא היסוס: "אנחנו פה חמישים יהודים..." פחדתי שאם הוא ידע שאנו מתי מעט, יספר זאת לערביי מירון ויקומו עלינו לשוחטנו...

האם אפשר לבקש סליחה מרבים באמצעות מודעה או רמקול? כמה פעמים צריכים לבקש סליחה? והאם צריך לפרט בפני הנפגע על מה הוא מבקש את סליחתו?

איך מבקשים סליחה? - עיקרי דיני פיוס מתוך דפי הלכה למעשה מאת הרב"ג רבי יצחק יעקב פוקס שליט"א

ג. "והמבקש מחילה מרבים בכלל (מודעה, רמקול...) אינו יוצא אם יודע שפגע באיזה יחיד בפרט" (משנ"ב).
 ד. אין לבקש מחילה באקראי, על רגל אחת, במפגש מיקרי בסופרמרקט, רכבת קלה, ברמזור.
 ה. "בשעת בקשת המחילה, אם נתגנה חברו בפני אחרים צריך לפרט מה שחטא לחברו (החפץ חיים כלל ה, י"ב). אכן כשיודע שחברו יצטער ויתבייש מזה כשיפרט החטא, אזי לא יפרט, אלא יבקש מחילה כללית אם פגע בו בדבר מה, מבלי לפרט" (בשם ר"י מסלנט מועדים וזמנים א, נד).
 ו. לא יהא אדם אכזרי שלא למחול, שכל המעביר על מידותיו מעבירים לו... מידה כנגד מידה ומן השמים מוחלים גם לו. אלא אם כן אין הבקשה אמתית. תלמיד לרב וילדים להורים צריכים לבקש אפילו מאה פעמים.
 ז. המבקש יאמר: הנני מבקש סליחה ממך ד'... ומפלוגי... (א"ר).

שולחן ערוך או"ח תרו א: "עבירות שבין אדם לחברו אין יוה"כ מכפר עד שירצה חברו, ואפילו לא הקניטו אלא בדברים צריך לפייסו". ומי שאינו מעביר שנאה - אין תפילתו נשמעת. (א"ר ומט"א). וכל אדם צריך לבקש מחילה מהוריו, אחיו ואחיותיו, מאשתו, ואשה מבעלה, ומרבתי חבריו ושכניו - שמא פגע בהם או צערם. והם מצדם יאמרו שמוחלים (בן איש חי וילך).

עיקרי דיני פיוס:

א. מנהג העולם שהולכים רק לאוהביהם בעיו"כ לבקש מחילה, ועפ"י רוב אינו לצורך... ואלו שעושים מהטפל עיקר, כופרים בעיקר המחילה... ושמא יתעוררו אוהביו שפגע בהם... ורע עלי המעשה" (יוסף אומץ).
 ב. עדיף לבקש בעצמו, כי מודה ועוזב ירוחם (א"ר והחיד"א).
 מבקשים עד שלש פעמים, גם בעזרת אחרים.

החלון הראשון נפתח. "יענקל שאדער?! חי חי חי, אוכל נבילות וטרופות שכמותך יעיר אותי לסליחות?!". בחלון השני התגובה היתה דומה. ואף בשלישי - "דו קורטן-שפילער [- משחק בקובייה] וועסט מיר אויף וועקען צו סליחות?!".

"הכל נכון, אבל לסליחות צריך להגיע!" | הרב ישראל למברגר

יום אחד נכנס למקום אורח, אדם גבוה כבן שישים, מגולח למשעי עם כובע קש גדול על ראשו. הנער מרדכי רוזנפלד לא הסיר את עיניו מהאיש, בוחן אותו שוב ושוב. מי זה? מה זה? יהודי? מה האדם הזה עושה פה? רגע! אני מכיר אותו? פתאום הוא קולט: הלוא זה הגאון רבי יששכר שלמה טייכטל, האיש שתורתו מכרזת עליו מסוף גולת הונגריה ועד סופה.
 גם בשעות טרופות אלו המשיך הרב טייכטל להסתובב מקיבוץ יהודים אחד למשנהו, לחזק, לעורר ובעיקר לדרבן יהודים להציל את עצמם. הוא מיד קפץ אל הרב טייכטל וביקש: "מיר זענען דא עטלעכע וואכן, שבורים ורצוצים, זייט אונז מחזק!" - אנתנו שוהים פה כמה שבועות, שבורים ורצוצים, תחזקו אותנו.
 השיב הרב טייכטל: אספר לכם סיפור. בבית כנסת גדול

הסיפור הבא נשמע מפיו של הרב"ג רבי מרדכי רוזנפלד זצ"ל, גבאי ביהכ"נ 'בנות עזרת ציון' בשיכון פאג". השכונה הירושלמית נוסדה בשנת תש"ו, אך במלחמת תש"ח מצאה את עצמה על גבול הקו הירוק. חלק מהתושבים עזבו ואת מקומם תפסו בהמשך ניצולי שואה שעלו מהונגריה, ביניהם הרב רוזנפלד.
 כידוע פקדה השואה את הונגריה רק בסוף המלחמה. בעוד שבארצות אחרות 'הסתגלו' רח"ל למאורעות, הרי שבהונגריה היכתה השואה מהיום למחר. כך מצאה את עצמה לפתע משפחת רוזנפלד מכותרת, נרדפת על נפשה. למזלם של הרוזנפלדים הסכים גוי להסתיר אותם במרתף שמתחת לביתו. למרות הכל עדיין לא הפנימו ולא קלטו יהודי הונגריה את עוצם הסכנה בה היו שרויים.

בעיירה יהודית נפטר השמש. התכנסו ז' טובי העיר ודנו את מי למנות לשמש, וכיצד לדאוג לאלמנה של השמש הקודם באין לה כל משענה. קם אחד ואמר שיש לו רעיון אחד שיפתור את שתי השאלות: ימנו את האלמנה כשמש. זה יהיה פחות נוח, היא תצטרך לסגור את בית הכנסת בשעה שהיא מסדרת, מחליפה פרוכות ומיטיבה את הנרות, אך זה עדיין הפתרון הטוב ביותר. נכנסה האלמנה לנעלי בעלה, ותשקוט העיר עד ר"ח אלול.

בתחילת אלול התכנסו הגבאים לדון בצורכי הקהילה לקראת הימים הנוראים. הוציא אחד מהם את 'א לאנגע שטעקן' [-] המקל הארוך] בעזרתו נקשו על חלונות היהודים שהתגוררו בקומה שנייה והעירו אותם לסליחות. נו, מי יעיר לסליחות? בשביל זה יש שמשית! נרתעה האלמנה מהרעיון, אך בלית ברירה הסכימה. בליל ראשון דסליחות באשמורת הבוקר נטלה את 'א לאנגע שטעקן' ודידתה עד הבית האחרון בשטעטל'. עטופה היתה בכמה מעילים שיגנו עליה מפני כפור הכלבים כפי שרק אירופה יודעת לתת. דפקה על החלון בבית הראשון: והכריזה מעשה-שמש: "שטייט אויף צו סליחות!"

"מי מעיר אותי?" נשמע מהבית קול גס. "מי מעז להעיר אותי באמצע הלילה?". החלון נפתח במהירות וראשו של 'יענקל שאדער' נע בתנועה מאיימת. נעבעך, חדשה היא בתפקיד, אלמנה אומללה. מנין לה לדעת שלא מסתבכים עם השייגץ של העיירה? שייגץ הוא היה, אבל לב יהודי עדיין פיעם בקרבו. קלט במהירות את הסיטואציה, חטף ממנה את 'א לאנגע שטעקן' ויצא בעצמו לסבב המתיש. "שטייט אויף צו סליחות, שטייט אויף צו סליחות". החלון הראשון נפתח. "יענקל שאדער?! חי חי חי, אוכל נבילות וטרופות שכמותך יעיר אותי לסליחות?! בחלון השני התגובה היתה דומה. "מחלל שבת שכמותך יעיר אותי לסליחות?! ואף בשלישי - "דו קורטן-שפילער [-] משחק בקובייה] וועסט מיר

אויף וועקען צו סליחות?!"

סיים את הסיבוב וחזר לביתו שבקצה העיירה. באותו בוקר הופיעו היהודים לשחרית כרגיל - בשעה 6:00. הרב חיכה מאשמורת הבוקר שיתאסף מניין לסליחות - אך אין. הוא סימן לבאים לאות איחור, אך הם רמזו שיסבירו את עצמם לאחר התפילה.

"שלחתם לנו את יענקל שאדער", נימקו היהודים את אי הגעתם. הרב התפלא על מה הם מדברים, עד שהתברר מה קרה. נענה הרב ואמר: "גערעכט זענט איהר, אבער צו סליחות דארף מען קומען" - אתם צודקים, אבל לסליחות צריך לבוא.

ועל המילים האחרונות חזר הרב טייכטל שוב ושוב בלב רגש ובניגון: "אבער צו סליחות דארף מען קומען!". סיכם בנימה אקטואלית ואמר: גם אם שייגעץ כמו 'יענקל שאדער' מעיר את היהודים לעלות לארץ ישראל, יש לעשות את הדבר הנכון. פה מסוכן.

לקח הנער מרדכי רוזנפלד את הדברים לליבו, וגם במצב הקשה בו היה שרוי עשה הכל כדי להימלט ולעלות לארץ ישראל (מפי הרה"ג רבי יוסף וינברג שליט"א ששמע מפיו).

ולמעשה...

ערב יום הכיפורים. מול כל הנימוקים שמסבירים מדוע לא מולאו המשימות של שנת תשפ"א, מהדהדת הקריאה בניגונה התובע וחודר השיתין:

"אבער צו סליחות דארף מען קומען!"

הכל נכון - "אבער צו סליחות דארף מען קומען!"

(פורסם במדור 'מעשה למעשה', יתד נאמן וילך תשע"ז)

יהלומים מגדולי ישראל

**חשב הגאון מספר דקות, ואז אמר: שמע נא,
מכיר אני עסקן גדול שאין דלת נעולה בפניו.
הב לי את הכסף ואמסרנו לאותו עסקן, ומכתב
השחרור יגיע על ידי הדואר עד לפתח ביתך...**

מיהו העסקן המסתורי שמוחלל נפלאות, וכיצד יכול אדם 'לשחד' כביכול את ביי"ד של מעלה

ולמצב פרנסתו, ויענהו ר"י בשבח והודאה לבורא עולם על שנתברך בעשירות מרובה, כי בשעה שהכל מרוויחים סך ארבעים רובל בחודש הוא מרוויח סך אלפיים רובל בחודש, כי הנה חבילת עצים אשר שוויה ברוסי כ-10 רובל נמכרת בפולין תמורת 200 רובל, ובזה עיסוקו ומעשיו - להעביר עצים מרוסי לפולין מתחת עיני שוטרי הגבולות שלא יבקשו מכס העולה להון תועפות. שאלו הח"ח, וכי לא חושש מר שמא יתפסוהו שוטרי הגבולות...

חשב הגאון כמה דקות, ולאחר מכן נענה ואמר: שמע נא, יש לי עסקן גדול ('מאכער') שלגביו אין דלת נעולה, הכל פתוח לפניו - הב לי צרור מעותיך, ואני אמסור אותו לאותו עסקן, לך בשלום לדרכך

מעשה היה אצל הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, שהגיע אליו אחד הנקרא בשם רבי יענקל קראקובער (יעקב מהעיר קראקא) וסיפר שהוא מתלמידי דמר מלפני ארבעים שנה. שאלו הח"ח לשלומו

זצ"ל בחור בן עשירים שהגיע זמנו להתייצב לפני הצבא, וכה בכה לפניו: רבי קדוש, עד לאחרונה היו בני העשירים משחדים את פקידי הצבא בממון רב והללו היו מוציאים כנגד ה'מצלצלין' שטר שחרור ו'פטור' מהצבא, אך לאחרונה גדלה רשעותם של פקידי הצבא, הנוטלים את השוחד בשמחה רבה, ולאחר שהממון בכיסם הם שבים 'למסור' את המשחדים וכך אוסרים בבית האסורים את הבחורים ואביהם גם יחדיו, על כן נפשי בשאלתי כדת מה לעשות, כי אם לא אתן שוחד הרי מיד אלקח לצבא, ולאידך, הרי גם נתינת השוחד איננה עצה...

חשב הגאון כמה דקות, ולאחר מכן נענה ואמר: שמע נא, יש לי עסקן גדול ('מאכער') שלגביו אין דלת נעולה, הכל פתוח לפניו - הב לי צרור מעותיך, ואני אמסור אותו לאותו עסקן, לך בשלום לדרכך, תן תנומה לעפעפיך ושטר השחרור יגיע ע"י הדואר עד לפתח ביתך. וכן עשה הבחור, ואכן כעבור שבועיים ימים נקש בביתם איש הדואר ומסר לידי הבחור מכתב מטעם הצבא הפוטרו משירות בצבא 'מטעמי בריאות' ושם ניתן בידו זכות ערעור עד יום פלוני... וליהודים הייתה אורה ושמחה וששון.

הבחור שלא ידע את נפשו מרוב שמחה מיהר לביתו של הגאון להודות לו ולברך את שליחו הנאמן, ובתוך הדברים אמר לרי"א: הנה, מובן מאליי שאי אפשר לפרסם בראש כל חוצות מיהו העסקן שהרב השתמש בו, אבל אע"ז לבקש מהרב שיפרסם את שמו לכה"פ בין אנ"ש, ועכ"פ בין העשירים...

אמר לו רי"א: שמע היטב, עסקן זה טוב הוא לא רק לענייני הצבא, אלא לכל מיני הצלות שבני דורנו צריכים להם, ולא רק לעשירים... ואפרש שיחתי: באותו היום שבאת אלי לפני כשבועיים, נכנסו אלי כלה ואמה אשר באו לשפוך ליבם כי מועד הנישואין קרב ובא ולרש אין כל, ובושה תכסה פניהם מרוב פחד ובהלה שתתפרד החבילה. משיצאו שניהן נכנסת עם 'שאלתך', ואמרתי לעצמי, הנה הקב"ה בעל הגמול בוודאי לא ישיב ריקם את פני נותני הצדקה, אשר גדולה צדקה להגן מכל מיני פורעניות צרות ויסורים, על כן ביקשתי ממך את צרור הכסף, נתתיו להם ובזכות שמחת לבם בא אליך כתב ה'פטור' עד הבית... (מפי הגאון הגדול רבי ראובן פיין זצ"ל, ששמע מהבחור בעצמו שכבר נהפך להיות 'בעל בעמיו' - בימי נדודיו מאדמת אירופה לשנחאי שביפן בימי המלחמה).

(באר הפרשה)

והרי הם חשודים גם על הרציחה על 'עבירה' כזאת. אמר לו רי"א, אנו כיהודים מוצאים עצה לכל דבר וענין, כי בתחילה הייתי מעביר את חבילות העצים ומשחד בכל פעם את שומר הגבול, עד שביום אחד שאלתי את השומר, יגלה לי מר כמה הוא מרוויח בחודש, אמר לי השומר כארבעים רובל. אמרתי לו, שמע נא, אני נותן לך מעתה מאתיים רובל בכל חודש. שאלני השומר, תמורת מה תתן לי שכר עצום כל כך? אז קבעתי עמו כי בכל עת וזמן שאנכי עובר בין הגבולות, הרי אני כ'רואה ואינו נראה' - יעשה עצמו כמי שלא ראני כלל... וכן הווה, ומשם באה עשירותי העצומה.

לשמע דבריו אמר לו החפץ חיים, חזור על דברך ושוב לספר את המעשה ג' פעמים. אחרי הדברים האלה ביקש רי"א את ברכת הח"ח שהשומר הנכרי יאריך ימים על ממלכתו, כי הלה הזקין לאחרונה ואינו יודע מי יהיה השומר הבא לאחריו ומה טיבו בעסקי השוחד...

אח"כ אמר לו הח"ח, הבה נכנס יחדיו להיכל הישיבה, אף שבאותה תקופה כבר לא היה הח"ח נכנס לישיבה, כאן יצא מגדרו ונכנסו יחדיו. ויאמר הח"ח לרי"א, עלה נא על 'ארון הקודש' במקום המיוחד ל'דרשנים' וספר להם את מעשה עשירותך, אך רי"א לא רצה (מחמת הבושה) לפתוח פיו ולדבר. מכיוון שכן עלה הח"ח וסיפר את המעשה, ולמד מזה על כוחו העצום של 'שוחד', שעל ידו הרוויח היהודי שלא די שלא הרגוהו על גניבת הגבולות, אלא שזכה לעשירות עצומה.

ואף אנו, פעמים שנראה לנו ברוב ייאוש כי מצוותינו ריקים מכל, יבשים מבלי כל לחלוחית ואינם חשובים מאומה, אבל באמת פעמים שיבוא מלאך יגדיל וינפח אחת מהמצוות עד שתגדל מעל כל העבירות יחדיו... וכשישאל האדם את המלאך איזו מצווה הגדלת כל כך, יענה: תפילת שחרית. שמא שחרית של יום הכיפורים? לא ולא, אלא שחרית של יום גיל מימי החול... ומדוע? כי איש זה שיחד כביכול כלפי שמיא, ומהו ה'שוחד' - כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים. כי ברחמיו על הבריות קנה לעצמו, כאותו ששיחד את שומר הגבולות וגדלה עשירותו ע"י לאין ערוך. וכבר הבאנו לעיל את דברי המהרש"א: 'בעולם הזה יכולין לפייסו בדברים שהיא התפילה, ולשחדו בממון, שהוא הצדקה'.

בימים מקדם, כשהיתה אימת הצבא של מדינת ליטא על בחורי ישראל, עלה למעונו של הגאון הגדול רבי יצחק אלחנן ספקטאר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מהדלקת נרות עד ההבדלה. המדריך המלא להלכות יום הכיפורים

עפ"י פסקי רשכבה"ג רבינו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

ערב יום הכיפורים

ה. היות ויוצאים מן הבית בעריכ"פ בשעה מוקדמת, יש להדליק נרות גדולים, שיוכלו להנות מאורם בחזרתם מבית הכנסת.
ו. מלבד הנרות הנ"ל, רצוי להכין נר שידלק עד מוצאי יוהכ"פ לקיים ההלכה להבדיל על "נר ששבת" (תרכ"ד).
ז. ראוי להחמיר להתוודות קודם חשיכה, וכן נהגו שאומרים אז "תפילה זכה" (תר"ז סק"א). את קטעי ה"וידוי" הנכללים ב"תפילה זכה", יש לומר בעמידה (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

חולים לענין אכילה ביום הכיפורים

א. יולדת עד שלושה ימים מהלידה אינה מתענה כלל בשום פנים. ובארבעת הימים הבאים תאכל "לשיעורין" (כשהיולדת או יודעי דבר אומרים שמסוגלת להתענות, יש חילוקי דינים) (משנ"ב תרי"ז).
ב. חולה שיש בו סכנה אוכל ושותה מיד ואי"צ לדחות אכילתו. אדם בריא שחייב לאכול למנוע מצב סכנה, יאכל רק בשעה שמוכרח (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).
ג. אדם שחייב לשתות, אם יוכל, יגום את המשקה. היתרי אכילה ושתיה, פעמים שניתנו "לשיעורין", ופעמים שניתנו בלא הגבלה. באופן כללי, אין הוראות מדויקות עבור חולים, ובכל מקרה יש להתייעץ עם רופא ולשאול שאלת חכם. מותר למדוד ולשקול ביוהכ"פ, כדי לדעת את ה"שיעורים" (ע"פ מ"ב ש"ז ד').
ד. ה"שיעורים" לחולים מוערכים ע"פ הנפח ולא ע"פ המשקל. במאכלים השיעור הוא 30 סמ"ק בהפסקה של 9 דקות. השיעור במשקאות (בממוצע) הוא 40 סמ"ק כל 9 דקות (ויש מחמירים 33.5 סמ"ק). מאכל ומשקה אין מצטרפים, הלכך רשאי לאכול ולשתות בזה אחר זה.
ה. חולה שהנהגת השיעורים הנ"ל אין בה פתרון ביחס אליו, ישאל לחכם כיצד לנהוג, כי ישנו חישוב שיעורים קל יותר עבור מקרים קשים.
ו. חולה שאינו מתענה, רשאי לעלות לתורה בשחרית, אל במנחה לכתחילה אין קוראים אותו. וכן לא ישמש כשליח ציבור. במקום שאין שליח צבור אחר - רשאי (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).
ז. חולים וקטנים האוכלים ביוהכ"פ, אינם מקדשים על היין. בברכת המזון אומרים יעלה ויבא. סיים ברכת ירושלים ונזכר שלא אמר, ממשיך כדרכו. (תרי"ח י' ומ"ב).

א. יש להקפיד על מנהג ה"כפרות", ולעשותו דוקא בתרנגולים. אמנם אם יש חששות כשרותיים הרי בודאי יעשו בדגים, ואפ' במעות (תר"ה). אכן במידת האפשר יש לשמור על המנהג. (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל). זמן עשייתו בעיכ"פ וגם בעשרת ימי תשובה.
ב. ערב יוהכ"פ נוהגים לעשותו קצת כמו יום טוב. אין אומרים בסליחות ובתפילות היום תחנון ולמנצח, מזמור לתודה ואבינו מלכנו (תר"ד). ויש הולכים על הקברים ומרבים בצדקה (תר"ה).
ג. מצוה להרבות באכילה בערב יום הכיפורים. יש אומרים שאף חולה שאינו מתענה, מצווה בזה. בסעודה ראשונה שאוכלים לפני הצהרים מצוה לאכול דגים (מט"א), כמו"כ נהגו לאכול אז בשר עוף, וכן בסעודה המפסקת נהגו בבשר עוף (תר"ח סקט"ז). במט"א כתב שאם אין לו בשר עוף יוכל לאכול בשר בהמה וכן משמע במ"ב תר"ד. מצוה לקבל את יום הכיפורים זמן מסויים לפני השקיעה (תרח).
ד. מצוה לטבול במקוה בערב יום הכיפורים, ויעשה כן החל משעה אחת קודם חצות. והיות והטבילה נעשית משום תשובה, רצוי לטבול שלוש פעמים (תר"ו סק"א ותקפ"א סק"ו).
ה. בתפילת המנחה אומרים וידוי ו"על חטא" (תר"ז). אם משסיים תפילתו נזכר שלא אמר "המלך הקדוש", חוזר על תפילת הלחש, אולם אין צריך להתוודות שנית (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

הכנת והדלקת נרות

א. יש להדליק "נר חיים" עבור כל איש נשוי (ולא אשה), וצריך שידלק עד סוף החג (תר"י סק"י).
ב. בנוסף לכך שמדליקים "נר נשמה" עבור הנפטרים (תר"י). הזקוק להדליק על אביו ועל אמו, די לו בנר אחד בלבד (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).
ג. כבו נרות אלו במשך יום הכיפורים, אסור לומר לגוי שידליקם. זה שכבה "נר חיים" שלו, יחזור וידליקנו במוצאי יום כיפור (תר"י).
ד. האשה מדליקה נרות ליום הכיפורים, ומברכת "להדליק נר של יום הכיפורים". בנוסף לכך, מברכת גם שהחיינו (ובבית הכנסת לא תברך שנית). את הברכות תאמר אחר ההדלקה וכמו בכל שבת (תר"י).

א. חולה הזקוק לכך, אין לו איסור רחיצה ביום הכפורים (אמנם קיימות כמובן מגבלות מפאת איסורי שבת) (תרי"ג ט').

ב. נוטל אדם ידיו שחרית שלוש פעמים כדרכו. אכן יטול רק את האצבעות, היינו גם את העצם המקשר האצבעות עם היד, ולא את כל כף היד. (תרי"ג ב'). (אינו צריך להתאמץ מאד - בשם החזו"א). כהן העולה לדוכן, נוטל את כל כפות הידיים (סק"ז), וכן ינהג חולה שנוטל ידיו לאכילה (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

ג. נגע אדם באצבעו במקום מכוסה, הרי טרם שמוציא מפיו דבר תורה תפילה וקדושה, ירחץ את היד. ואף כאן הכוונה היא לרחיצת האצבעות, ורק של אותה יד שנגעה בלבד. נגע ברפש, ירחץ את המקום המלוכלך בלבד (סק"ו).

ד. הנפנה לנקביו נוטל אצבעות שתי ידיו לתפילת שמונה עשרה, יש אומרים שחיוב נטילה זה, אמור לא רק ביחס לתפילת שמונה עשרה, אלא גם ביחס לשאר דברי תורה וקדושה. וכדי לצאת ידי דעה זו, טוב שהנפנה לנקביו יגע במקום מכוסה, ואז יוכל ליטול ידיו, (סק"ד).

ה. בכל השנה נוטל אדם ידיו לתפילת שמונה עשרה, גם כאשר לא ידוע לו שנטמאו, וזאת כיון שאין הידיים שמורות. אבל ביום הכיפורים אין היתר לעשות כן, ויתפלל בלא נטילה. (סק"ה) ו. רבים נוהגים במשך השנה, שאחר עשיית הצרכים נוטלים ידיהם שלוש פעמים. אך ביום הכיפורים יקפידו שלא ליטול יותר מפעם אחת (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

נעילת מנעלים

א. נעלי עור, על אף שאסורות בנעילה, מ"מ אינן מוקצה ביוהכ"פ, כי ראויות הן להליכה במקום בוץ (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

ב. בדבר נעילת נעלי גומי וכדו', הרי ככל שהסוליה דקה ומרגישים את הקרקע יותר מבחינת עינוי יום הכיפורים הרי זה יותר מהודר. (תרי"ד סק"ה).

ילדים

א. יש להקפיד בילדים החל מגיל חינוך (בערך כבן שש), שלא ינעלו נעלי עור. (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

ב. אפשר להקל ביחס לרחיצת ידיהם ופניהם של ילדם קטנים, כיון שהרחיצה אינה להנאה, אלא רק לצורך. (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

ג. בדבר ילדים לענין אכילה ושתייה, לפני גיל 9 אין להקפיד כלל. החל מגיל תשע יש לנהוג "תענית שעות" (תרט"ז ב') המנהג הנפוץ ששנה או שנתיים לפני שנכנסים למצוות, מרגילים את הילד להתענות באופן חלקי, היינו שמאחרים במידת מה את זמן ארוחתו (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

מדיני התפלות

א. כשאומר הש"ץ "כל נדרי", יאמר עמו הציבור בלחש (תרי"ט

סק"ב). יש להקשיב היטב לברכות התורה וההפטרה (ולחזרת הש"ץ), ויקפיד לענות אמן, כי עי"ז יעלו לו לחובת "מאה ברכות" (מ"ו סקי"ד).

ב. ביום הכיפורים מותר לבקש בקשות (מט"א). דע שהטעם שפורסים מגבת ב"כורעים", הוא כדי למנוע שפניו לא יגעו ברצפה (תרכא סקי"ד).

הוידי

א. אותם האומרים תמיד "יהיו לרצון" לפני "אלוקי נצור", יאמרו "יהיו לרצון" לפני הוידי, כ"כ המשנ"ב (תר"ז סקט"ז). אולם רבים נהגו ע"פ הגר"א שלא לומר "יהיו לרצון" טרם הוידי, ורק כשצריכים לומר איזו עניה כגון "קדוש" שבקדושה, אומרים מקודם "יהיו לרצון" (ע"פ לוח א"י).

ב. אין לדבר באמצע הוידי (כגון ב"אשמנו" וב"על חטא"), גם לא בוידוי הנאמר בחזרת הש"ץ. אכן עונים את העניות העיקריות כמו אלו שבקדיש וקדושה (תר"ז סקי"א).

ג. נכון לפרט חטאים אישיים באמירת "על חטא", ולא די בפירוט הנדפס ע"פ סדר הא"ב (תר"ז ב').

ד. יש לומר הוידי בעמידה, ולא להשען על איזה דבר וזאת החל מ"תבוא לפניך תפילתנו" עד אחרי סיום הקטע של "ועל חטאים שאנו חייבים עליהם מיתות בי"ד" (תר"ז ג').

ה. עוונות שכבר התוודה עליהם בשנים שעברו, רצוי שיחזור ויתודה עליהם שוב, שנאמר "חטאתי נגדי תמיד". אף זה שלקח ממון חברו והחזירו, הרי זה מתודה לעולם, אכן אם לא עשה "מעשה" רק העליבו בדברים וכדו', כיון שביקש מחילה והתוודה פעם אחת, שוב אינו צריך, שהרי כבר נתפייס (סקי"ג).

ו. עבירה שבין אדם לחברו, אינה נמחלת ע"י תשובה גרידא, עד שימחל לו חברו. לפני יוהכ"פ ישתדל לפייס את חברו. אם לא נתפייס ינסה כמה פעמים (ראה פרטים בשו"ע תרו). וזה שנתבקש למחול לא יהא אכזרי מלמחול. ואמרו חז"ל "המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו". שאם לא ירצה למחול, גם לו לא ימחלו (סק"ח).

קידוש לבנה

א. כתב הרמ"א (תכ"ו): אין מקדשין הלבנה... קודם יום הכיפורים (כי מאוימים מכח הדין ואין שרויים בשמחה), ובמוצאי יוהכ"פ מקדשים. והביא הביה"ל ש"א שרצוי להקדים לומר קידוש לבנה עוד לפני יום הכיפורים. יוכל לעשות "קידוש לבנה" במוצאי יום הכיפורים אף שעדיין לא טעם מאומה (לא כבמוצאי תשעה באב). (תכ"ו סקי"א וביה"ל).

ב. ההולך בגרביים בלא נעליים, לא יאמר קידוש לבנה עד שינעל מנעליו, וכן הדין בנועל נעלי גומי בלויית או נעלי בית. אך מי שנועל נעלי גומי תקינות, רשאי לומר קידוש לבנה, וא"צ להחליפם (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).

ג. טעה בתפילת ערבית ואמר "המלך המשפט", אינו חוזר

(מ"ב קי"ח), וכן הדין באמר "המלך הקדוש" (באה"ט).

הבדלה

א. אשה שלא התפללה תפילת ערבית ועושה מלאכה טרם הבדלה, תאמר "ברוך המבדיל" וכו'. י"א שאיסורי יום הכיפורים (שתיית מים, רחיצה וכו') נמשכים עד ההבדלה. אמנם במצב דוחק - כגון שצמא מאד - רשאי אדם להקל בהם אחר שאומר "אתה חוננתנו" בערבית, או "ברוך המבדיל" וכו'. (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל).
ב. נוסח ההבדלה במוצאי יוה"כ: בפה"ג, ב"מ האש, המבדיל וכו' (ואין מברכים על הבשמים) (תרכ"ד). אשה המבדלת לא תברך על הנר. (סוף רצ"ו).

ג. בהבדלה של מוצאי יוה"כ"פ מברכים "מאורי האש", רק עלנר שהיה דולק מערב יוה"כ"פ, ולכן יש להכין נר למטרה זו וכנזכר לעיל. מי שאין לו "נר ששבת" רשאי להדליק נר מאש הכיריים שהודלקה עוד בערב יוה"כ"פ (או מה"נר חיים") ולברך על אותו הנר (מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, ועיין בבה"ל סימן תרכ"ד), ויש לצרף נר נוסף.
ד. המבדיל יראה לסלק מיני מאפה מעל השולחן. ואם הניחם שם, עכ"פ יסכה אותם. יברך אדם ברכה אחרונה על כוס ההבדלה, ואם לא בירך, והתחיל סעודת פת, יכוון בברכת המזון לפטור את יין ההבדלה (רצ"ט ט', סקכ"ט).
ה. למחרת יוה"כ"פ משכימים לבית הכנסת (תרכ"ד סקי"ד).

(מתוך יתד נאמן תשרי תשפ"ב)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

סגולות וישועות

סיפר לי הרה"ח רבי ישראל גאלדהאבער שליט"א, שנשא ונתן פעם עם גוי אחד והיה צריך להביא לו סכום כסף, ואמר לו: אל דאגה! תוך זמן מועט אביא לך את מלוא הסכום. "מאיפה?" שאל אותו הגוי. מגמ"ח - השיב לו. הגוי לא היה יכול להאמין...

המלווה לאחרים, 'מלווים' לו שנה טובה

באמריקה נשא ונתן פעם עם גוי אחד והיה צריך להביא לו סכום כסף. אמר לו לאותו גוי: אל דאגה! תוך זמן מועט אביא לך את מלוא הסכום. מאיפה? שאל אותו הגוי. מגמ"ח - השיב לו הרב גאלדהאבער. הגוי לא היה יכול להאמין - מדוע ילווה לך אדם כסף בלי ריבית? מה זה שונה ממכירת דירה בלי עשיית רווחים? הלא באותו זמן שהכסף נמצא אצלך, היה בעל הכסף יכול להשקיע אותו בבנק ולהניב ממנו רווחים!
אכן המלווה לאחרים, חוץ ממה שהוא מקיים מצוה גדולה, כיוון שהוא מוותר משל עצמו לאחרים לפנים משורת הדין, הוא מעורר מידה זו למעלה בשמים. הנה הוא עצמו יש לו חובות כבירים כלפי שמיא, הן לפני שנה הבטיח שיחזור בתשובה שלימה ולא יוסיף להתנהג כפי שהתנהג, ועל סמך זה הטיבו עמו במשך כל השנה, ולמעשה - ככלב השב על קיאו הוא חזר אל איולתו. ברם, כיוון שהוא מלווה לאחרים, אף הוא ילוו לו עוד שנה טובה ומתוקה עם כל מילי דמיטב.
זהו מה שאמרו הצדיקים: פסיעה אחת לאחרים, חוסכת אלף פסיעות לעצמו, כי בזה שהאדם פועל לאחרים בלי שום מטרת רווח, הוא עושה טובה גדולה לעצמו.

סיפר הגה"ח רבי שמעון שפיצר שליט"א: זקני הרה"ח רבי אורי שרגא שפיצער זצ"ל ידוע היה כוותרן גדול וכמי שאינו נושא אף פעם שום טינה בלבו על בני אדם. נוהג היה להלוות כספים לרוב לאחיו מישראל, הוא עצמו היה ניגש לאנשים נזקקים ומתחנן בפניהן שיקחו ממנו הלוואה, כל זה מתוך ידיעה ברורה שלעולם לא יראה את הכסף בחזרה. בחייו כל זה לא היה ידוע. כל אחד ידע רק על ההלוואה שהוא קיבל. רק לאחר פטירתו מצאו ערמות של שטרות שעבר זמנם לפני עידן ועידנים ולא נפרעו.
פעם אמר לאחד מבני המשפחה: מצאתי בספרים שהלוואת כספים לאחרים היא סגולה לאריכות ימים. והסביר מדיליה: כשאני מלווה לאחרים ורוצה לגבות מהם את חובי, אם אני נמנע מפני שהתורה אמרה "לא תהיה לו כנושה", אז הקב"ה נוהג עמי כך, ואף הוא אינו גובה ממני את חובותיי.
המלווה לאחרים, 'מלווים' לו שנה טובה. והאמת, שגם באופנים שמוותר לגבות בהם את החובות מן הלווים, הלא עצם ההלוואה לאחרים נחשבת כוויתור גדול. הגויים לעולם לא יבינו את זאת, איך יתכן שמלווים זה לזה בלי ריבית. למה להלוות בחינם? ישאלו בתמהון לבב.
סיפר לי הרה"ח רבי ישראל גאלדהאבער שליט"א, שבהיותו

(הביני)

מדוע הזהירה התורה במפורש דווקא על איסור לשון הרע, ולא על שאר מידות רעות

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

זה ינגף היצר, בראותו גודל המהומה והמכשלה שיעשה על ידי דיבורו... ובמילים אחרות: כאשר ייוכח האדם כמה 'בלגן' הוא מחולל על ידי דיבורו, כמה הרס וחושך, כמה לאווין, עשין וארורין שיכולים להיות במשפט מיותר אחד - אולי על ידי כך יינגף יצרו. את הטעם הזה כבר הזכיר ה'חפץ חיים' קודם לכן, ובהגה"ה שם הוא מוסיף כי יהיו אנשים שאדרבה, לא ירצו ללמוד בספר כדי שיוכלו לתלות את עצמם במאמר חז"ל "מוטב יהיו שוגגים ואל יהיו מזידים". אולם הוא דוחה את טענתם באומרו כי כלל זה אינו אמור בדבר המפורש בתורה; ועוד, שהנה רואים אנו כי התורה צוותה "זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים" וגו' והביא הרמב"ן בשם הספרי שהטעם לכך הוא, כדי שעל ידי זה נתבונן בגודל העוון המר. ומדוע לא נאמר בזה "מוטב יהיו שוגגין"? אלא, בוודאי ירדה התורה לסוף דעת האדם, שבכוחו להיות נזהר מעוון זה - שאם לא כן, הרי אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו. וכאשר יתבונן האדם תמיד בזה, יהיה לו בוודאי לתועלת גדולה להינצל מהעוון.

מדוע הזהירה התורה במפורש דווקא על איסור לשון הרע, ולא על שאר מידות רעות כגון כעס, אכזריות וליצנות וכדו', שאף שהזהירה עליהם ברמז אין בהם לאו מפורש ואינם נכללים במנין תרי"ג מצוות?

ה'חפץ חיים' מסביר כי זאת "מפני גודל הרעות שנמצאו במדה המגונה הזאת", וכפי שמנה קודם לכן את כל הרעות - הגלויות, הצרות והגזירות שנגרמו לאורך כל ימי עם ישראל מאיסור לשון הרע. ומוסיף ה'חפץ חיים' טעם אחר לכך: מפני שכאשר נדייק נמצא, שאיסור לשון הרע ורכילות כולל כמעט את כל הלאווין והעשין של בין אדם לחברו, והרבה לאווין של בין אדם למקום. ואכן בפתיחה הנוספת שנלמד אי"ה בימים הקרובים, מאריך ה'חפץ חיים' לבאר בפרוטרוט כמה לאווין, כמה עשין וכמה ארורין עובר האדם ח"ו על ידי דיבורי לשון הרע ורכילות.

ה'חפץ חיים' גם מסביר מדוע הוא טורח לבאר ולמנות את כל הלאווין, העשין והארורין, ואחד הטעמים הוא, כי "אולי על ידי

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע קרע הסטייפלר את ביטנת המעיל?

ביצה דף יז

ובגד כלאים שעטנו לא יעלה עליך

לבחור בגדי קיץ כרצונו. דרכו של מרן הגר"י קנייבסקי זצ"ל, עוד מימי נעוריו, היתה להתרחק מכל סרך שאלה או חשש הלכתי. מסופר שבאחד הימים, בעת שלמד בישיבת נוברדרוק, שמע תלמידים מהישיבה המשוחרים ביניהם בהקשר לחששות שעטנו שהתגלו בבטנה של המעילים. מיד בשומעו את החששות שהתעוררו, קם ללא אומר ודברים, ניגש למעילו, קרע את כל הבטנה של המעיל ושב מיד לתלמודו. (עלון ליקוטים וסיפורים נפלאים - מורשת אבות)

מסופר על הסטייפלר בעל ה'קהלות יעקב' שבשנות בחרותו נסע פעם נסיעה ארוכה מאוד ברכבת שמושביה היו מרופדים. מחשש שעטנו הוא עמד במשך כל זמן הנסיעה הארוכה ולא התיישב על הכיסאות המרופדים.

בספר "בית רבי" מובא שבהיותו במוסקבה בשעת גיוסו לצבא הצאר, שרר שם קור של כשלושים מעלות מתחת לאפס, והוא חשש לשעטנו בבגדי החורף של הצבא ומיאן ללבשם, ולא הבינו את הנהגתו עד שלבסוף הוליכוהו למחסן הבגדים והניחוהו

לשמוע ולחשוב מיע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאזן או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מי שיש אורחים בסוכתו ואינו חש בנוח לישון במחיצתם - האם רשאי לישון בביתו?

בסוכה; ויש שכתבו, שעליו להשתדל להתנער מהרגשת הצער, ולהיות שרוי בשמחה, ואז יברך לישב בסוכה. ומי שיש לו אורחים, והם נמצאים בסוכה, והוא חש שלא בנוח ללכת לישון בעודם בסוכה - יש אומרים שדינו כמצטער ורשאי לישון בביתו, ויש חולקים.

[שו"ע תרמ, ד, ומשנ"ב כב-כג; ביאורים ומוספים דרשו, 19]

כפי שלמדנו, 'מצטער' פטור מן הסוכה. ולכן, מי שאינו יכול לשבת בסוכתו מסיבה כלשהי, ובאפשרותו לשבת בסוכת שכנו, אך הדבר קשה עליו, הן מפני שהוא אינו חש בנוח לאכול ולישון במחיצת שכנו, והן בשל הטירחת הרבה הכרוכה בהעברת המאכלים, המיטות, וכדומה - הריהו פטור ממצות סוכה. אולם, את מצות האכילה בלילה הראשון, עליו לקיים בסוכת שכנו, אך היות והוא מצטער מחמת שהייתו בה, לא יברך לישב

האם מותר לפרוס על הסכך יריעת ניילון להגנה מפני הגשם?

כדעת המקלים, ולפרוס את הסדין תחת הסכך, כדי לצאת ידי חובה לכל הפחות לדעה זו. ויש להקפיד שמרחק הגובה שבין הסדין לסכך לא יעלה על ארבעה טפחים; ובשבת וביום טוב, יש להקפיד שהמרחק לא יעלה על שלושה טפחים, מפני איסור עשיית 'אוהל'. וכמו כן, ניתן לפרוס כיסוי מעל לסכך, באופן שניכר לשם מה נפרס.

[סעיף ד, ס"ק כד ושעה"צ ס"ק לח; ביאורים ומוספים דרשו, 20]

הפוסקים נחלקו בנוגע לסוכה שפרסו בה סדין, יריעת ניילון, וכדומה, תחת הסכך, או מעליו, על מנת למנוע טפטוף מים גשמיים לתוך הסוכה, או כדי להגן מפני השמש, רוחות חזקות, ועלים הנושרים מהסכך - אם ניתן לקיים בה את מצות הישיבה בסוכה. וההלכה למעשה, כדעת המחמירים; אולם, כאשר דברים אלו גורמים ליושב בסוכה להחשב כ'מצטער', באופן שהוא פטור מלשבת בסוכה זו, ואין לו סוכה חלופית, אזי אדרבה - ראוי לנהוג

סוכה שאינה ראויה לשינה - האם היא כשרה לאכילה?

ויש אומרים שאם הסוכה ראויה לאכילה, הריהי כשרה לאכילה אף כשאינה ראויה לשינה; וכן להיפך. ולמעשה, יש להחמיר מאוד בדבר.

ברם, אם מדובר בקושי בלתי פתיר, כגון קור עז בתקופת החג באזור זה, וכדומה - הסוכה כשרה לכל הדעות, כיון שאֵלו הם תנאי המגורים במקום זה, ולכן הסוכה נחשבת כראויה לדירה.

[שו"ע תרמ, ד, משנ"ב יח רכ, ושעה"צ כה; ביאורים ומוספים דרשו, 16 ו-18]

סוכה העומדת במקום, או באופן, שלא ניתן לאכול בה במשך כל ימי החג, או שנבנתה באופן שמלכתחילה פטורים מלאכול בה מדין 'מצטער' - פסולה אף לשינה. וכן להיפך - סוכה שאינה ראויה לשינה, פסולה אף לאכילה.

וטעם הדבר, מפני שמצות הסוכה היא "תִּשְׁבוּ - כעין תדורו", וסוכה שאינה מתאימה לאכילה, או שאינה מתאימה לשינה, אינה ראויה לשמש כדירה.

* חולה שהשהייה בסוכה קשה עליו - פטור מלשהות בסוכה; ואם יש עמו אדם המופקד על הסיוע לו בשל מחלתו - אף אם מדובר בעובד בְּשָׂכָר - אף הוא פטור מן הסוכה, בשעות שבו החולה זקוק לו.
* הפטור מהסוכה מדין 'מצטער', ואוכל בסוכה, לא יברך 'לישב בסוכה'. ולכן, לדוגמה, היושב בסוכה בזמן שקר בה במיוחד, עליו להתעטף היטב בבגדים חמים, כיון שאם הוא חש בקור ומצטער בגינו, אינו רשאי לברך לישב בסוכה.
* קטן פטור מן הסוכה. ומהגיל שבו אינו זקוק עוד לאמו, הנמצאת בבית, ויכול לשהות בסוכה - חייב אביו לחנכו במצות סוכה, הן באכילה והן בשינה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

איזה חלק של 'תפילה זכה' צריך לומר בעמידה?

Nati Shohat/FLASH90

ואכן, מנהג בני ספרד ובני תימן לומר לאחר הסעודה את תפילת 'לך קלי תשוקתי', שרובה דברי וידוי, ומנהג בני אשכנז לומר את התפילה המכונה 'תפילה זכה', שגם היא כוללת דברי וידוי; ויש שהורה לומר את נוסח הוידוי הרגיל - 'אשמנו', לפני תפילה זכה. וכל הוידויים צריכים להאמר בעמידה; וכן בשעת אמירת חלקי הוידוי שבתפילות הנ"ל, יש לעמוד, כדין אמירת וידוי.

אדם שעבר עבירה, בין בזדון ובין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו, חייב להתוודות לפני השי"ת. ולכן, ביום הכיפורים, שהוא זמן תשובה לכל - חובה על כל אדם להתוודות על חטאיו. ותיקנו רבותינו ז"ל להתוודות בכל חמש התפילות של יום הכיפורים, ובנוסף, תיקנו להתוודות בערב יום הכיפורים סמוך לשקיעת החמה, לפני 'הסעודה המפסקת'. ויש אומרים, שצריך להתוודות גם לאחר הסעודה, בסמוך ממש לשקיעה, ולכתחילה יש להחמיר כדבריהם.

[שו"ע תרז, א, ומשנ"ב א, ב רד; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2; רמב"ם תשובה א, א, רב, ז]

הלוח היומי

ח' בתשרי | יום פטירת רב שרירא גאון זלה"ה (ד' אלפים תשס"ו)

בשנת ב' אלפים תתקל"ז, החל חג חנוכת המזבח ז' ימים בימי שלמה המלך, ובשנה זו אף אכלו ביוה"כ. ביום זה בשנת תש"ב, בתקופת מלחמת העולם השנייה, התחיל הטבח הנורא של יהודי קייב ב'באבי יאר' ע"י הנאצים הארורים ועוזריהם ימ"ש, שבו נרצחו בתוך כשנה כ-100.000 מיהודי קייב הי"ד.

יארצייט:

ד' אלפים תשס"ו: רב שרירא ב"ר חנניא גאון זלה"ה.
תקצ"ג: רבי נח ב"ר מרדכי, האדמו"ר השני מלעכוביטש זצ"ל.
תרט"ו: רבי אלעזר ניסן ב"ר משה (בעל ישמח משה) טייטלבוים זצ"ל, אב"ד דרוהוביץ, בעל זכרון אלעזר.
תרצ"א: רבי שמעון ב"ר אליעזר זוסמן סופר זצ"ל, אב"ד סנדרא ופאקש-הונגריה.
תרצ"ג: רבי אברהם יהושע השיל ב"ר יצחק יעקב (מביאלא) רבינוביץ זצ"ל, מלובלין.
ת"ש: רבי שלמה בן ציון ב"ר ישעיה משולם זישא טברסקי זצ"ל, מטשרנוביל.
תשמ"ז: רבי זבולון ב"ר אברהם שושנה זצ"ל, ר"י במראקש ובעל מטה זבולון וקודש הילולים.
תשע"ד: רבי נתן דב נטע ב"ר יעקב פריינד זצ"ל, ר"י לצעירים עץ חיים ודושינסקי ובעל תורת מהרי"ם.

התזכורת של ר' אליהו לופיאן

הגר"א לופיאן זצ"ל היה מזכיר שלא לשכוח לקבל כל אחד על עצמו קבלות בעת תפילת נעילה כי איך אפשר לעבור בשלום את יום הדין בלי לקבל על עצמו איזו שהיא קבלה להיות יותר טוב מכפי שהיה כל השנה שעברה!?!
(לב אליהו ח"א - הקדמה)

נשתדל בעת תפילת נעילה שזהו זמן החיתום לקבל קבלה שנצליח לעמוד בה לאורך שנים

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il